

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 4. De personis inter se comparatis quoad circuminſeſſionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

les quia nihil maius aut minus. Ad quartum respondeo Patrem quidem habere a se, id est, non ab alio, virtutem generatiuam & spiratiuam: non tamen sine ordine aliquo rationis. Quemadmodum enim fecunditas generatiua, est intellectus: & spiratiua, est voluntatis: ipse vero intellectus est ratione prior voluntate. Ita fecunditas intellectus est ratione prior fecunditate voluntatis, & prius exit in actum secundum productionis & communicationis. Quapropter Filius quaque prius ordine quodam oritur a Patre, quam Spiritus S. a suo principio. Ideoque Filius, qui prius a Patre procedit, & per suam processionem habet a Patre communicationem, non solum naturam, sed etiam fecunditatem, voluntatis ipsi non repugnantem, est sufficienter prior, vt possit cum Patre esse vnus spirator, & vnum principium Spiritus S. Ac necessario debet Spiritus S. ab vtroque procedere, cum spirandi fecunditas sit communis vtrique.

SECTIO IV.

De personis inter se comparatis quoad circuminseptionem.

19. Circuminsepio personarum diuinarum, Græcè περιχώρησις, definitur à S. Dionysio cap. 2. de diuin. nomin. Personarum aliarum in aliis omnino coniuncta, & nulla cum parte confusa mansio & sedes. Vbi per particulam, *Omnino coniuncta*, intellige cum omnimoda inseparabilitate ex vtraque parte. Ita vt qualibet persona diuina ex absoluta necessitate sit in alia reciproce: & qualibet in qualibet, mutuo & quasi per circulum permanentem infideat, sitque inmanens, & inexistencia vnus in alia absolute necessaria. Quo pacto Deus non existit in creaturis, & creatura in Deo: sed contingenter tantum, & ex hypothesi quod sint.

20. Sic autem se habere personas diuinas ad inuicem habetur primò ex Scriptura Ioan. 14. *Ego in Patre, & Pater in me est.* Quæ verba licet de Filio tantum dicta sint: tamen eadem ratione de Spiritu S. sunt vera. Secundo idem expressè docent sancti Patres vt Hilarius lib. 7. de Trin. in fine, vbi dicit *Personas diuinas esse in sese inuicem, per unitatem & proprietatem naturæ.* Fulgent. de fide ad Petrum cap. 1. *Per hanc, inquit, unitatem naturarum totus Pater in Filio & Spiritu sancto est. Totus Filius in Patre & Spiritu sancto: & totus Spiritus sanctus in Patre & Filio.* Nul- lus horum extra quemlibet ipsorum est. Et Damasc. 1. de Fide cap. 9. ait, Verbum manere in Patre, tanquam subsistentem in subsistente, & cap. 10. Spiritum sanctum vocas inseparabilem & indigestibilem à Patre. Ecclesia denique Latina in hymno quodam officij diuini sic canit:

In Patre totus Filius:
Et totus in verbo Pater.

Rationes verò huius immanentie tres sunt. Primà, quia eadem est natura in tribus personis, & proprietates cuiusque est eadem re cum natura, & ab ipsa localiter inseparabilis, ipsique necessario vbique velut intime coniuncta, seu potius identificata. Vnde fit, vt vbicumque est essentia, ibi quoque sint intime Pater, Filius, & Spiritus sanctus: & consequenter Filius sit in Patre, Pater in Filio, Spiritus sanctus in vtroque, & vterque in Spiritu sancto. Secunda ratio est, quia essentia, & proprietates quælibet personarum diuinarum, est immensa ex absoluta necessitate. Vnde fit vt nusquam possit esse Pater, quin ibi sit Filius & Spiritus sanctus: ac vice versa. Quia omnes vndeunque, tam ex parte essentia, quam ex parte proprietatis personalis, sunt immensi, & omne spatium reale vel imaginarium occupant indiuisibiliter, id est, toti in toto, & toti in qualibet parte spatij. Tertia est, quia in isto nobilissimo productionis modo, terminus productionis est omnino indistans à suo principio, & intime illi conuictus ac præsens: et hoc necessario in omnibus, in quibus est principium: licet non eodem modo. Nam hypothesi Verbi est in Christo componens illum, atque constituens: quò modo non est Pater in Christo, neque Spiritus sanctus. Simpliciter tamen vbicumque est Pater, est Filius, & vbicumque est spirator, est & Spiritus sanctus.

Henricus in Sūma, vt refertur à Scoto in 1. dist. 19. q. 2. §. De primo, & Durand. in 1. dist. 19. q. 3. existimant personas diuinas secundum se totas, id est, etiam secundum suas proprietates, non esse alias in aliis, sed tantum secundum essentiam. Primò, quia paternitas, vt sic, non potest esse in Filio: alioqui Filius esset Pater. Secundo, quia persona ratione suæ proprietatis est id, quod est ad aliam. Ergo non potest esse ratio essendi in alia, quia hæc habitudines sunt oppositæ. Tertiò, quia sancti Patres totam rationem huius circuminseptionis non aliam esse dicunt, quam naturæ unitatem.

Ad primum, distinguo antecedens. Non potest esse paternitas vsque in Filio, formaliter & constitutiue, concedo. Localiter & præsentialiter, nego. Neque ex hoc secundo modo essendi sequitur Filium esse Patrem: sicut Deus non est lapis, etiam si Deus sit localiter intus lapidi, & lapis Deo.

Ad secundum & tertium, Respondeo essentiam & proprietatem esse id, secundum quod personæ diuinæ sunt, aliter in aliis materialiter: formalem vero rationem huius circuminseptionis, esse intimam, & lam præsentiam, & correspondentiam mutuum: causalem & velut effectiuam, ac rationem proper quam, esse triplicem illam superius explicatam: quarum prima præcipua est, & à

21. Causa triplex

22. Henric. Durand.

Soluantur argumenta contraria sententia.

23.

sanctis Patribus magis expressa, tametsi alias non negauerint, multoq; minus quoddam secundum proprietates sint alia in aliis. Neque repugnat vnam personam diuinam esse ad aliam formaliter per suam proprietatem relatiuam: & esse in alia localiter per eandem: quatenus id ad quod relatio est, existit intime in eodem spatio in quo est relatio.

24.

Duo autem in personis diuinis distinguenda sunt. Vnum quoddam sint vna natura. Alterum quoddam sint personae distinctae. Ex quibus non dicitur vna persona esse in alia, prout solum est vnum & idem cum illa: sed dicitur vna esse in alia, vt distincta in distincta. Ideoque Scriptura tribuit illam inexistentiam personis ipsis secundum se, vt distinctis in inuicem, Ego in Patre, & pater in me est. Ioan. 14.

Personae diuinae sunt aliae in aliis per essentiam, praesentiam, & per potentiam.

Adde cum D. Thom. qu. 42. art. 5. & Suarez lib. 4. cap. vltim. num. 5. Personas diuinas esse alias in aliis per praesentiam, per potentiam, & per essentiam, aliqua ratione proportionaliter, vt Deus dicitur esse in rebus omnibus per praesentiam, potentiam, & essentiam. Per praesentiam quidem qualibet est in alia, quatenus illam cognoscit necessario, neque potest vel a se, vel a nobis perfecte cognosci sine alia correlatiua. Per potentiam vero Pater est in Filio, & Pater & Filius in Spiritu sancto, quatenus Pater est principium aequale Filij, & Pater ac Filius sunt principium Spiritus sancti. Per essentiam denique, sive substantiam & entitatem, modo superius explicato, quatenus scilicet omnes substantialiter intime sibi sunt localiter praesentes.

25.

Adde praeterea, quod recte notat Ruis disp. 30. sect. 6. circuminfectionem personarum inuicem immanentium, complere in vnaquaque persona plenitudinem perfectionis, iuxta illud Coloss. 2. vers. 9. in ipso Christo, in habet aeternam plenitudinem diuinitatis corporaliter. Quem locum ponderans Hilarius lib. 9. de Trinit. fere initio, & conferens cum illis Christi verbis Ioan. 14. Ego in Patre, & Pater in me est: sic ait: Apostolo corporaliter inhabitantis Diuinitatis plenitudinem in Christo docente, abesse haec est omnia temeritatis assertio. Cum naturale unitatem in corpore habet Diuinitas, si habitatio corporalis efficeret, vt id quod non solum Filius, sed quod in eo manet Pater, &c. Quibus verbis significat requiri Patrem in Filio manere, ad hoc vt in Christo corporaliter inhabitet omnis plenitudo diuinitatis. Et clarius Athanasius lib. 5. de vnit. Deitate Trinitatis prope finem, vbi personarum circuminfectionem vocat indisceram plenitudinem diuinae Trinitatis: vel plenitudinem substantiae indiuitae Trinitatis. Et orat. 1. contra Ariam longe a fine, Verbum appellat plenitudinem diuinitatis Patris. Par autem est ratio, vt Spiritus sanctus sit plenitudo diuinitatis Patris & Filij. Similiter Cyrilus Alex. lib. 1. Theol. cap. 6. ante medium, Filium nominat plenitudinem Deitatis Patris. Et An-

Circuminfectio complere plenitudinem cuiusque personae diuinitatis.

selm. in Monologio cap. 57. colligit aequalitatem personarum diuinarum ex eo quod totus Pater est in Filio, & communi Spiritu: & Filius in Patre, & eodem Spiritu: & idem Spiritus in Patre & Filio. Et nimirum ex illa immanentia vitali vnius in alio, absolute necessaria & inseparabili, vnius personae perfectione redundat in aliam. Perfectio, inquam, non modo essentialis, quae in tribus eadem est: sed & propria, quae quicquid est alterius personae est, ad quam refertur, cuique intime inest inseparabiliter: ita vt absoluta necessitate propter illam sit, ac sine illa omnino esse non possit. Quo sensu Gregor. Nazian. orat. 49. multo ante finem, sic ait: Totum Patri adscribimus quod est Filij: & totum Filio, quod Patris est. Nihil enim non videbitur Patris, quod indicabitur Filij. Nihil non Filij, quod indicabitur Patris. Ob eandemque causam dicunt aliqui Patrem, vnam esse perfectionem omnium personarum Diuinae Trinitatis: & tantum esse vnam, quantum tres simul: nec plus aliquid duas, quam vnam: vt loquitur S. Augustinus lib. 6. de Trinit. cap. 10. in fine: sumendo scilicet personam quamlibet cum immanentia & pertinentia relatiua aliarum: ratione cuius, quicquid est vna, est alterius: & quicquid est trinum, est cuiuslibet. Vnde subiungit Augustinus. ibidem: Ita & singula sunt in singulis, omnia in singulis, & singula in omnibus, & vnum omnia. Et tract. 29. in Ioan. loquens de Filio, seu Verbo diuino: Quid, inquit, non tantum vnum quam tu, si alicuius es quod es?

SECTIO V.

De personis quoad missionem inter se comparatis.

Quod personae diuinae aliae mittantur ab aliis docet aperte Scriptura Ioan. 5. Datur enim spiritum qui misit illum. Et cap. 8. Ego, & qui misit me Pater. Et ad Galat. 4. Postquam uenit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum. Quae & similia de Filio non tantum de homine, sed etiam vt Verbo secundum se & extra idioma communicationem intelligenda sunt. Iuxta illud D. Augustini lib. 4. de Trinit. cap. 20. initio, Non tantum dicitur missus Filius, quia Verbum caro factum est: sed etiam Verbum est missum, vt caro ferret. Item de Spiritu S. Ioan. 14. Cum uerit Paracletus ille, quem ego mittam vobis, spiritum ueritatis, qui a Patre procedit. Idem communiter tradunt sancti Patres. Quorum si aliqui negauerunt interdum mitti personas diuinas: intelligendi sunt de missione cum imperfectionibus, quae in missionibus creatis reperiuntur: non autem de missione absolute sumpta, & ab his imperfectionibus libera. Vt autem declararetur quid & quotplex sit diuina missio.

26.